

UAB, 50 anys d'emprenedoria, innovació, mestissatge i transferència

Quan, fa quatre anys, em van proposar d'assumir la responsabilitat de la presidència del Consell Social de la UAB, tot i les explicacions que em van donar i el que vaig tractar d'esbrinar pel meu compte, la veritat és que no sabia gaire bé a què m'enfrontava. El món acadèmic vivia —i encara hi continua— immers en una crisi econòmica profunda que ha afectat el camí de la nostra i, també, d'altres universitats públiques.

Un país com cal, un país que s'estimi, ha de cuidar, donar suport, finançar i fins diria que mimar el seu sistema educatiu, ja que és una de les grans columnes en què se sosté la societat i, per descomptat, el creixement i futur de la seva comunitat. Al seu torn, la universitat ha d'estar molt atenta al que passa no només al seu voltant, sinó a tot el món, per reaccionar-hi oferint solucions a les necessitats i problemes infinits que hi ha i segueixen apareixent-hi.

La societat i el món acadèmic no poden viure separats —no han de fer-ho—, encara que és cert que l'ADN humà sempre ens condueix a crear guetos de la mena que sigui, en els quals les persones ens tanquem i ens protegem inconscientment de l'entorn, que de vegades considerem agressiu i agressor. Ha de ser tot el contrari i aquesta —crec sincerament— ha de ser una de les missions fonamentals del Consell Social, a més, és clar, de vetllar per la correcta aplicació dels recursos públics a la universitat.

La UAB va néixer en uns anys convulsos i de grans moviments socials a tot el món, com el Maig del 68, amb el moviment estudiantil a París, a la Sorbona, però també a Berkeley, Califòrnia, a la London School of Economics o a la Universitat Lliure de Berlín. Personatges tan influents i heterogenis com Chomsky, Sartre, Althusser, Simone de Beauvoir, Derrida, Foucault o Erich Fromm —per citar-ne uns quants— batallaven i difonien les seves idees per tot arreu. La lluita pels drets civils als EUA, amb els assassinats de Martin Luther King i Robert Kennedy, va ser una fita històrica, encara que, mig segle després, encara no s'hagi solucionat el problema del tot.

El 69, la Primavera de Praga o el Festival de Woodstock, també el mateix any, van ser signes de rebel·lió. La matança brutal a Mèxic, a la plaça de Tlatelolco, avantsala d'uns Jocs Olímpics. Allí mateix va ser on es va destapar el Black Power, liderat pels carismàtics atletes nord-americans Tommie Smith i John Carlos; va ser una altra fita rellevant. Les protestes furibundes contra la guerra del Vietnam que es van sublimar en la convenció del Partit Demòcrata d'aquest any es van produir, també, el 68.

El moviment hippy, nascut als EUA com a reacció a un sistema amb el qual molts estaven en desacord, es va gestar en aquells anys i va tenir una influència enorme, juntament amb l'aparició del moviment pacifista. La Primavera de Praga, aixafada

pel règim soviètic, i fins la Revolució Cultural, liderada per Mao Tse-Tung dins del mateix Partit Comunista, són fites molt destacades que van ser silenciades i apagades pels seus guanyadors. No existia la tecnologia de comunicació actual...

S'estava gestant un canvi d'era, i també succeïa a Espanya, on els moviments antifranquistes començaven a mobilitzar-se. Europa, amb una mica de retard, va patir notables sacsejades com la tardor calenta a Itàlia el 69 o les mobilitzacions laborals al Regne Unit a principis dels 70.

En aquells anys, per un cúmul de circumstàncies, sorgeix a Espanya la idea de crear universitats noves i diferents; especialment, a tres grans ciutats: Madrid, Bilbao i Barcelona, i les poso en aquest ordre perquè, des del Govern, es decideix crear un nou tipus d'universitat, anomenada autònoma, que serveixi per descongestionar les anomenades universitats centrals, que estaven col·lapsades i que, a més, començaven a ser nuclis conflictius per a un règim que començava a albirar el seu declivi. Així neixen les Autònomes, i se situen fora dels nuclis urbans. Al principi, anaven a ser Madrid i Bilbao, però l'interès del ministre Villar Palasí acaba incloent-hi, també, Barcelona, de la qual el seu germà en serà el primer rector i impulsor del projecte, al costat de molts altres famosos acadèmics de tot tipus de tendències i orígens.

A Barcelona, amb un esclap i una espardenyia, amb pocs recursos, uns quants aventurers —avui els anomenariem emprenedors—, amb objectius, situacions i circumstàncies molt diferents, uneixen la seva passió, il·lusions i somnis, i així neix, a batzegades, la UAB. Al principi, sense campus, aquesta s'alberga en llocs dispers: Drassanes oficialment, Barri Xino per als seus actors, o Sant Cugat, al claustre del monestir d'aquesta ciutat. Després es construirà, per fases, l'actual campus de Bellaterra, que ha aconseguit ser proclamat el primer Campus d'Excel·lència Internacional de tot l'estat espanyol.

En aquells difícils anys pretransicionals del nostre país, el talent, la valentia i la voluntat d'entesa van aconseguir que orígens, idees, sentiments i voluntats molt diferents convergissin davant un objectiu comú: la creació d'un projecte disruptiu d'universitat que, amb els anys, es consolidaria i seria un èxit.

Avui en dia, la UAB té 40.000 estudiants, compta amb més de 6.000 professionals al servei de la universitat, i apareix en tots els rànquings mundials en posicions destacades, tot i competir amb universitats amb pressupostos i recursos molt superiors.

La UAB és, des del meu punt de vista, una universitat diferent. Neix amb un segell i un ADN diferencials, però els seus orígens i, especialment, el seu mestissatge —en el sentit més ampli de la paraula— la fan especial i molt plural. L'Autònoma s'ha distingit sempre per ser una universitat diferent, lluitadora davant de l'establishment però molt oberta, i on conviuen, de vegades no sense certes dificultats, cultures i tendències diferents i fins enfrontades. Governar i liderar la nostra universitat no és tasca gens fàcil, però m'atreveixo a dir que el mestissatge d'idees, orígens, cultures, races i objectius l'ha fet millor.

Vam néixer en una etapa convulsa, i ara —després d’haver passat per una forta i impactant crisi econòmica, però, també, social—, estem afrontant un futur incert; navegant, de nou, per un present convuls i ple d’incerteses, no només al nostre entorn sinó, també, a nivell mundial. No us recorda el 68 del segle passat?

Doncs bé: és ara, en aquest canvi d’era que s’acosta —estant immersos en un caos i entropia no gaire diferents dels que vam viure a mitjan segle passat—, quan hem reinventar-nos i tornar a ser disruptius i innovadors. Només així afrontarem el futur amb garanties d’èxit i podrem servir la nostra societat, que és qui ens finança i demana els nostres serveis, la nostra transferència de coneixement. És ara quan, més que mai, des de la universitat hem de bussejar en la nostra societat i intentar aportar la nostra experiència, talent i intel·ligència per trobar i aplicar les ajudes que la nostra comunitat exigeix.

Solucions i no problemes. Sortim del nostre núvol i barregem-nos amb el nostre entorn. Junts sumem i podem arribar més lluny. La societat ens necessita, ja que en som un dels pilars bàsics, però nosaltres necessitem a la nostra societat, ja que ella és la que ha de transmetre’ns les seves necessitats i inquietuds perquè, plegats, puguem resoldre’n el millor possible les dificultats i cobrir-ne les necessitats. Des de la universitat, ens omplim la boca de la paraula “transferència”, però m’atreveixo a blasfemar, i que em perdonin els acadèmics: la transferència ha de ser d’anada i tornada. Sense transferència de la societat a la universitat, mai podrem elaborar coneixement per transferir-lo de nou a la nostra comunitat i, així, progressar.

A dia d’avui —i de la mà de la rectora Arboix i del seu equip de govern, amb l’ajuda de bona part del campus universitari i, per descomptat, amb el suport d’aquest Consell Social—, s’està treballant amb passió en la definició del que serà la UAB els pròxims anys. Volem continuar sent tal com érem quan vam néixer: autònoms, emprenedors, innovadors, mestissos i integradors. El país ens necessita i nosaltres necessitem que el nostre entorn, la nostra gent i la societat que ens nodreix confiïn en l’Autònoma. No els defraudarem. Un país que s’estimi necessita institucions com la nostra.

Gabriel Masfurroll
President del Consell Social

3 d’abril del 2017